

морган» Михайла Коцюбинського, але вже як її антитеза в доконче новій соціальній природі і людей, і їх понять (мудрих чи не мудрих — це Бог і час розсудять!) про землю, яка, виявляється, може бути такою ж спільною для всіх, як 1896 рік. У Парижі, в театрі «Робер Уден» Жорж Мельєс показує свій перший в історії кінофільм, знятий за сценарієм. Фільм називався «Викрадення дами», в якому актриса Жанна д'Альсі стала предтечею всіх подальших «кінозірок».

1897 рік. Мельєс відкриває у паризькому передмісті Монтреє теж першу в світі кіностудію. Тут він також уперше «приводить в рух» кінокамеру, створюючи ілюзію бурі, використовує усі технічні прийоми, які потім увійдуть у фахові підручники з кіномистецтва — затемнення, напливи, стоп-кадр, подвійну експозицію, прискорену та уповільнену зйомки. Але сам, цей чарівник екрана, не витримує конкуренції в кіновиробництві зі своїм відкриттям і в 1938 році вмирає в тому ж Парижі в бідності та забутті.

Я нагадую це для тих, хто працює в кіно і навіть має в ньому певні заслуги, аби вони пам'ятали про те, що «сьоме мистецтво»

надто жорстоке. У ньому не вмирає лише самотність, непересічна творча фантазія митця, а все інше приречене на загибель, на забуття, на смерть...

Як повідають грецькі історики, народного трибуна й великого реформатора Гая Гракха в стародавньому Римі закидали камінням ті, кого він прагнув нагодувати дармовим хлібом. Але якщо це було й не так, то, принаймні, вони не заступилися за свого благодійника, коли постало питання про його незаслужене жорстоке покарання, про його життя.

Подібно до них чинять і деякі наші кінорежисери, весь час намагаючись закидати письменників-сценаристів «камінням», хоч ті й прагнуть нагодувати їх також майже дармовим творчим «хлібом». Вони, мабуть, гадають, що можуть бути кращими за сценаристів реформаторами у кінодраматургії і вважають їх мовби своїм «колоніальним військом».

Навіть так звані середньоарифметичні особи повинні залишити кіномистецтво. Вони за своєю природою нудні, сірі, дуже ненадійні в житті і надто небезпечні в кіно, оскільки можуть затінити собою та ще й приспати справжні творчі душі.

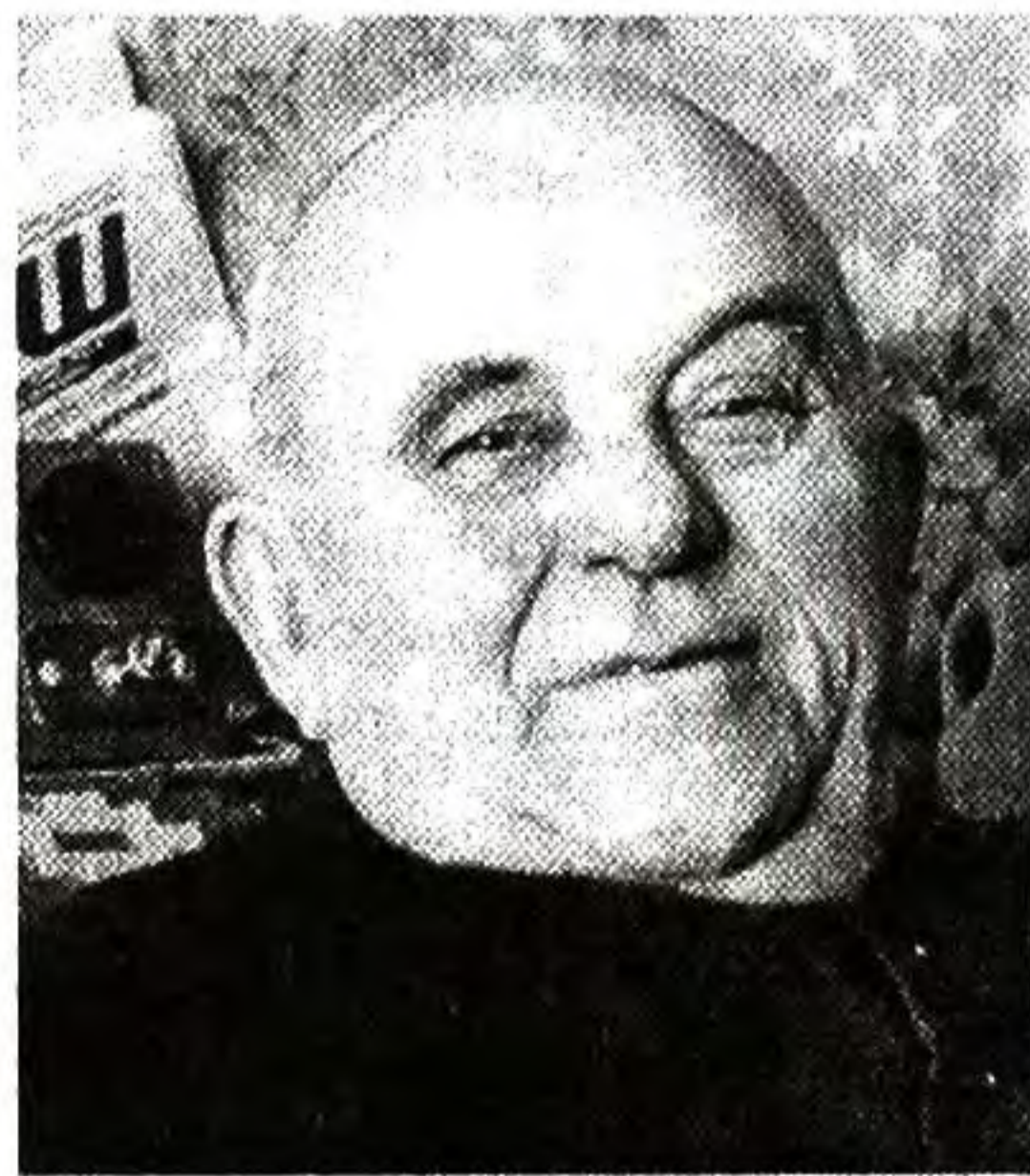
Публікація Бориса Комара.

Згадаймо

Фото
Володимира
Піки.

ПОЧЕСНИЙ КОНСУЛЬТАНТ ЮРІЙ ГРИГОРОВИЧ ТИШКЕВИЧ

Тишкевич Юрій Григорович (10.04.1918 — 17.09.1998). Був художником-декоратором фільмів «Всупереч усьому», «Лісова пісня» (режисер Ю.Іллєнко), «В бій ідуть тільки «старики», «Атйбати, йшли солдати» (режисер Л.Биков), «Як гартувалася сталь» (режисер М.Мащенко), «Право на любов» (режисер А.Слісаренко), «Поїзд надзвичайного призначення» (режисер В.Шевченко), «Продається ведмежа шкура» (режисер О.Ітигілов), «Незручна людина» (режисер В.Довгань) та багатьох інших.

З чого починається кіно? Як для кого. Для художника воно починається з хорошого сценарію, хорошого режисера і хорошого декоратора. Не відразу я здогадалась, що мені дістався найк-

раций. Він навчав усьому — любити кіно так, як любив його він. Все довге життя. Від ранньої юності й до смерті. Тому й життя своє переплів з кіно так, що не можна було й зрозуміти в його оповідах, де кіношне, а де його власне.

Сиротливе дитинство на Євбазі, робота на студії з 14 років, почесний комсомольський призов до авіації — і хворобливий та боягузливий хлопець єдиний із усього студійного призову потрапив до училища. Війна і особливий авіаційний полк — польоти важкого транспортного літака ночами сорок першого року над Німеччиною: з бомбами, з розвідниками, з партизанами... 16 років у авіації.

1953-го знову рідна студія, фільми, експедиції і нові пригоди. Професіонали пам'ятають, що він був негласним «почесним» консультантом у воєнних фільмах, «генеральним конструктором» усього, що повинно було їздити, літати і розвалюватись у кадрі. В його великому архіві можна знайти все, що пов'язано з літаками, пароходами, паровозами, креслення тачанок громадянської війни.

Кому це тепер знадобиться?

Чим закінчується кіно? Останнім знімальним днем? Прем'єрою в Будинку кіно? Вмиранням студії? Чи смертю останніх, тих, хто був на студії, здається, завжди?

Одним із них був художник-декоратор Юрій Григорович Тишкевич.

**Наталія Аксьонова,
вересень, 1998.**